

А Б

**Методичні рекомендації
щодо організації навчально-
виховного процесу
в 2014/2015 н.р.**

Відповідно

*листа МОН № 1/9-343 від 01.07.14
р.*

Нормативно-методична база

*Управлінням (департаментом)
освіти і науки обласних,
Київської міської державної
адміністрації, інститутам
післядипломної педагогічної освіти,
загальноосвітнім навчальним закладам*

Про організацію навчально-виховного процесу у загальноосвітніх навчальних закладах і вивчення базових дисциплін в основній школі

01/07/2014

№ 1/9-343

Міністерство освіти і науки надсилає для практичного використання методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу в 2014/2015 році у загальноосвітніх навчальних закладах, що додаються.

Просимо довести зазначену інформацію до відома керівників загальноосвітніх навчальних закладів та вчителів.

Додатки.

Заступник міністра

П. Б. Полянський

Нормативно-методична база

- [Лист Міністерства №1/9-303 від 11.06.2014 "Про навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів та структуру 2014/2015 навчального року"](#)
- Про зміни в Типових навчальних планах старшої школи - [Наказ Міністерства № 657 від 29.05.2014 "Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 27.08.2010 № 834"](#)
- Про зміни в Типових навчальних планах основної школи - [Наказ Міністерства № 664 від 29.05.2014 "Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 03.04.2012 р. № 409"](#)
- Про надання навчальній літературі грифів Міністерства освіти і науки України ([Наказ МОН № 750 від 24.06.14 року](#))
- [Про використання Методичних матеріалів щодо організації навчання і перевірки знань, проведення інструктажів з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності](#)
- Про формування класів з навчанням українською мовою, мовами національних меншин та вивчення цих мов ([Лист МОН № 1/9-282 від 03.06.14 року](#))
- [Про методичні рекомендації з питань організації виховної роботи у навчальних закладах у 2014/2015 навчальному році \(Лист МОН № 1/9-37 від 25.07.14 року\)](#)

Педагогічні особливості навчання учнів у 6 класах

Основні новації :

- продовження вивчення двох іноземних мов за бажанням учнями, які розпочали їх вивчати у 5 класі
- продовження вивчення інформатики
- посилення використання здоров'язбережувальних технологій
- підвищення уваги природничій та екологічній освіті, початок вивчення біології

Перехід від молодшого шкільного до молодшого підліткового віку, етичне і соціальне дорослішання, підвищення значущості міжособистісних стосунків

Бурхливий фізичний і розумовий розвиток, підвищена збудливість, імпульсивність, швидка стомлюваність, короткотривала увага та зосередженість

Вікові психологічні особливості шестикласників:

Розвиток довільності психічних процесів, перехід від механічного до смислового запам'ятовування, аналітичного мислення, збільшення швидкості та обсягу сприйняття

Здатність до регулювання власних емоційно-вольових та когнітивних процесів

Поради вчителям:

- Вже з перших уроків бажано пропонувати завдання на спостережливість, виявлення істотних ознак предметів, встановлення зв'язків між декількома об'єктами тощо.
- Звернути увагу на систематичність повторення вивченого навчального матеріалу для тренування стійкості запам'ятовування.
- Часто використовувати усні завдання та вправи для дослівного запам'ятовування та відтворення, яке є важливим засобом поповнення словникового запасу і формування культури мовлення, розвитку довільної пам'яті і самоконтролю, вміння помічати помилки у відтвореному та виправляти їх.
- Для формування прийомів довільної уваги пропонувати учням поряд із звичайною діяльністю завдання на складання плану її виконання та перевірку.
- Поступово збільшувати обсяг та складність текстів для самостійного читання, кількість дій в задачах для

Поради вчителям:

- Для активізації навчально-пізнавальної діяльності пропонувати учням самотійно складати завдання і ставити однокласникам запитання стосовно вивченого теоретичного матеріалу.
- Для розвитку довготривалого мислення заохочувати учнів до роботи з підручником, систематично працювати над розвитком усного та писемного мовлення школярів (коментування дій, усні вправи, складання задач і запитань), використовувати завдання з логічним навантаженням, творчі завдання, пов'язані з опрацювання різних видів інформації та способів подання їх виконання.
- Постійну увагу приділяти емоційній стороні навчання та стимулюванню інтересу до навчальної діяльності, використовуючи заохочення, вербальну похвалу, ігрові моменти тощо.
- Допомогати учням навчитись самотійно здобувати знання: користуватись додатковою літературою, довідниками,

Навчальні плани та програми для 5-6 класів

У 2014/2015 навчальному році учні 6 класів загальноосвітніх навчальних закладів перейдуть на навчання за новими програмами для учнів 5 – 9 класів загальноосвітніх навчальних закладів, з якими можна ознайомитися на сайті Міністерства освіти і науки України за адресою: www.mon.gov.ua.

Для учнів 5 класів чинними є рекомендації надані у листі Міністерства від 24.05.2013 р. № 1/9-368 «Про організацію навчально-виховного процесу у 5 класах загальноосвітніх навчальних закладів і вивчення базових дисциплін в основній школі»

При виборі навчального плану для учнів 5 – 6 класів необхідно користуватися наказом Міністерства освіти і науки України від 29.05.2014 р. № 664 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 03.04.2012 р. № 409» та листом МОН від 11.06.2014 р. № 1/9-303 «Про навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів та структуру 2014/2015 навчального року».

Початкова школа

Організація навчання у 1, 2 і 3 класах у 2014/2015 н. р. здійснюватиметься за навчальними програмами, розробленими відповідно до Державного стандарту початкової загальної освіти та затвердженими наказом МОН від 12.09.2011 № 1050 «Про навчальні програми для 1-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів», а саме:

- *Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою. 1-4 класи. - К.: Видавничий дім «Освіта», 2012;*
- *Учебные программы для общеобразовательных учебных заведений с обучением на русском языке. 1-4 классы. - К.: Видавничий дім «Освіта», 2012.*

Новації в початковій школі:

А

Б

Відповідно до наказу Міністерства від 22.04. 2014 № 500 «Про проведення експертизи та громадського обговорення типових навчальних планів та навчальних програм для дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів» відкореговано державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів початкових класів.

Контроль та оцінювання

- Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів **1-3 класів** ЗНЗ здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти».
- Навчальні досягнення учнів **перших** класів з усіх навчальних предметів не оцінюються в балах, а підлягають словесному оцінюванню.
- Для **4 класів** залишаються чинними рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу, що розміщені в інструктивно-методичному листі від 09.06. 2011 р. № 1/9-454 «Про особливості організації навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах у 2011/2012 році», додаток «Про організацію навчально-виховного процесу в початкових класах загальноосвітніх навчальних закладів у 2011/2012 році»
- Оцінювання навчальних досягнень учнів **4 класів** у 2014/2015 навчальному році здійснюється відповідно до наказу МОНмолодьспорту України від 30.08.2011 № 996 «Орієнтовні вимоги оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти»

Іноземні мови

Вивчення іноземних мов у 2014/2015 навчальному році буде здійснюватись за декількома навчальними програмами а саме:

«Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 1-4 класи», Видавничий дім «Освіта», 2012;

«Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 10-11 класи», Київ, 2010;

«Програми для спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземної мови, Іноземні мови. 5-9 класи», Видавничий дім «Освіта», 2013;

«Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Іноземні мови. 5-6 класи», Видавничий дім «Освіта», 2013;

«Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Іноземні мови. 7-9 класи», «Перун», 2005;

«Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Друга іноземна мова 5-11 класи», Видавничий дім «Освіта», 2013 р;

Іноземні мови

Вивчення другої іноземної мови

Звертаємо увагу на нові Типові навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня (**Наказ Міністерства від 29.05.2014 № 664**), згідно яких навчальний заклад з 1 вересня отримує право вибору щодо вивчення другої іноземної мови.

Рішення про запровадження вивчення другої іноземної мови приймаються, залежно від умов для такого вивчення, навчальним закладом.

Іноземні мови

Підручники для 6 класів:

Англійська мова

- Англійська мова 6 клас авт. Карп'юк О.Д. (вид. “Лібра Терра”, 2014 р);
- Англійська мова 6 клас авт. Несвіт А.М. (вид. “Генеза”, 2014 р.);

Німецька мова

- Німецька мова 6 клас авт. Горбач Л.В., Савченко Л.П., Сидоренко М.М. (вид. “Грамота”, 2014р.);
- Німецька мова 6 клас авт. Сотнікова С.І., Гоголева Г.В., (вид. “Ранок”, 2014р.);

Французька мова

- Французька мова 6 клас авт. Клименко Ю.М. (вид. “Генеза”, 2014р.);

Іспанська мова

- Іспанська мова 6 клас авт. Редько В.Г. (вид. “Генеза”, 2014.)

Іноземні мови

Навчання другої іноземної мови в 6-му класі (підручники):

Англійська мова

- Англійська мова 6(2) клас авт. Пахомова Т.Г., (вид. “Методика”, 2014р.);

Німецька мова

- Німецька мова 6(2) авт. Сотникова С.І., Білоусова Т. Ф., (вид. “Ранок”, 2014р.);
- Німецька мова 6(2) авт. Сидоренко М.М., Палій О.А., (вид. “Ранок”, 2014р.);

Французька мова

- Французька мова 6(2) авт. Клименко Ю.М., (вид. “Методика”, 2014р.);

Іноземні мови

- **Головна мета** навчання іноземної мови полягає у формуванні в учнів **комунікативної компетенції**, яка дозволяла б їм здійснювати спілкування в усній та писемній формах у межах сфер і тем, визначених програмою.
- **Цілі і методи** навчання мають бути спрямовані на розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності: ***аудіювання, говоріння (діалогічного і монологічного мовлення), читання, письма.***
- Пріоритетним є **комунікативний** підхід до навчання.
- **Навчальний матеріал** повинен забезпечувати не лише оволодіння знаннями, навичками і вміннями з предмету, але й розвивати *увагу, пам'ять, мислення* учнів, формувати в них *уміння робити висновки і узагальнення*, розширювати *світогляд*, підвищувати *культурний рівень*, сприяти *розвитку особистісних якостей*, у тому числі *добротності, співпереживання, колективної взаємодопомоги* тощо.

Іноземні мови

Навчально-виховний процес здійснюється з опорою на такі теоретичні положення (принципи).

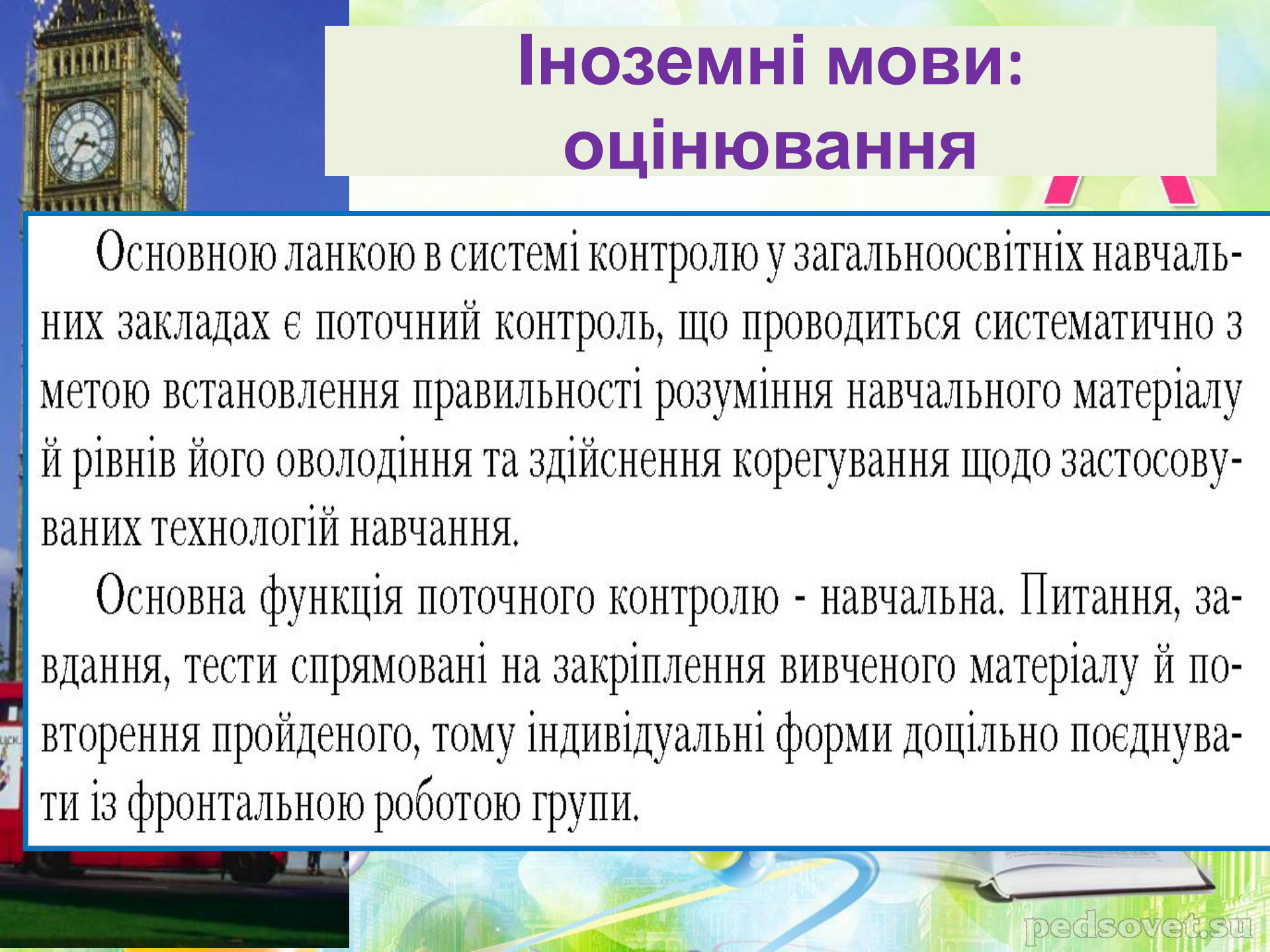
- **Принцип комунікативної спрямованості** навчання
- **Принципи ситуативності та тематичної організації** навчального матеріалу
- **Принцип діяльнісного** характеру навчання
- **Принцип соціокультурного спрямування** навчального процесу
- **Принцип домінуючої ролі вправ і завдань**
- **Принцип взаємопов'язаного навчання** видів мовленнєвої діяльності

Іноземні мови: оцінювання

Зміст навчання іноземної мови містить у собі 4 види мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, письмо і читання. Для виявлення рівня володіння кожним видом розроблені відповідні критерії.

Ці види діяльності є основою для реалізації системи контролю над ходом й якістю засвоєння учнями змісту навчання іноземної мови. Учень із самого початку навчання повинен знати, як буде оцінюватися його робота, які вимоги в навчанні будуть до нього пред'являтися. У цьому полягає й певний стимул до підвищення якості своїх знань.

Іноземні мови: оцінювання

Основною ланкою в системі контролю у загальноосвітніх навчальних закладах є поточний контроль, що проводиться систематично з метою встановлення правильності розуміння навчального матеріалу й рівнів його оволодіння та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання.

Основна функція поточного контролю - навчальна. Питання, завдання, тести спрямовані на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, тому індивідуальні форми доцільно поєднувати із фронтальною роботою групи.

Іноземні мови: оцінювання

Наступною ланкою в системі контролю є семестровий контроль, що проводиться періодично з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів семестру й підтвердження результатів поточних балів, отриманих учнями раніше. Семестровий контроль проводиться двічі на рік.

Завдання для проведення семестрового контролю складаються на основі програми, охоплюють найбільш актуальні розділи й теми вивченого матеріалу, розробляються викладачем з урахуванням рівня навченості, що дозволяє реалізувати диференційований підхід до навчання.

Семестровий контроль проводиться за чотирма видами мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо). У журналі робиться, наприклад, такий запис:

5.12. Контроль Аудіювання	18.12. Контроль Говоріння	22.12. Контроль Читання	25.12. Контроль Письма
---------------------------------	---------------------------------	-------------------------------	------------------------------

Звертаємо увагу, що «Контроль» не є контрольною роботою і може бути комплексним та проводитись у формі тестування.

Оцінка за семестр ставиться на основі поточного оцінювання та оцінок контролю з чотирьох видів мовленнєвої діяльності.

Іноземні мови

- **Перевірка зошитів:** 1-4 класи – після кожного уроку, з виправленням всіх помилок та поданням правильного варіанту написання; 5-9 класи – 1 раз на тиждень; 10-11 класи – найбільш значимі роботи, 1 раз на місяць.
- Словники перевіряються один раз в семестр, виправляються помилки, проставляється дата та підпис.
- Зошити і словники підписуються іноземною мовою.
- Записи в класному журналі ведуться державною мовою, записи іноземною допускаються лише частково.
- Поділ класів на групи проводиться відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки від

Іноземні мови

Самооцінювання є невід'ємним умінням сучасної людини в процесі пізнання і самопізнання та альтернативним способом оцінки досягнень учнів. Найважливішою метою самооцінювання є підвищення учнівської здатності до саморефлексії, що сприяє зростанню питомої ваги самостійності в організації процесу навчання (самонавчання). Одним з найефективніших інструментів, що допомагає розвинути в учня здатність до самооцінювання в іншомовному навчанні є Європейське мовне портфоліо.

Нині розроблено український варіант Європейського мовного портфоліо, що проходить апробацію у п'яти регіонах України (Харків, Одеса, Донецьк, Чернівці, Тернопіль) та підготовлено і видруковано методичний посібник «Європейське Мовне Портфоліо: Методичний посібник. - Тернопіль: Лібра Терра, 2008.». Більш детально ознайомитися з основними положеннями щодо використання Європейського мовного портфоліо можна на сайтах: www.coe.int/portfolio; www.cilt.org.uk/elp.htm; www.nacell.org.uk/elp.htm; www.eelp.gap.it; www.eu-ropeestaalportfolio.nl

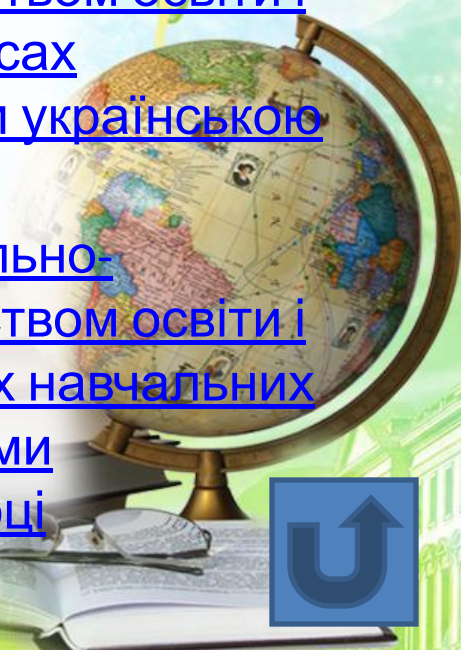
Корисні посилання:

- [Навчальні програми](#)
- [Державні стандарти](#)
- [Навчальні плани](#)
- [Методичні рекомендації](#)
- [Список навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в початкових класах загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою у 2014/2015 навчальному році](#)
- [Список навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання у загальноосвітніх навчальних закладах з навчанням російською та іншими мовами національних меншин у 2014/2015 навчальному році](#)

Підготувала Лойтаренко О.П. // www.okloy.com

А

Б

Корисні посилання:

- Список навчальних програм, підручників та посібників для загальноосвітніх навчальних закладів, яким надано гриф Міністерства освіти і науки України або схвалення для використання у загальноосвітніх навчальних закладах
- [Українська мова](#)
- [Українська література](#)
- [Іноземні мови](#)
- [Математика](#)
- [Історія](#)
- [Правознавство](#)
- [Світова література](#)
- [Географія](#)
- [Інформатика](#)
- [Філософсько-світоглядні дисципліни](#)
- [Хімія](#)
- [Природознавство](#)
- [Захист Вітчизни](#)

А

Б

Підготувала Лойтаренко О.П. // www.okloy.com